

TOPAS MAGAZÍN 01/2019

SANATORIUM TOPAS s.r.o.
Chrastěšovská 862
763 12 Vizovice

Obsah

Kontaktní informace	1
Úvodní slovo	2
Ježíškova vnoučata	3
Vystoupení dětského pěveckého souboru	13
Hobby terapie	14
Vaření	18
Co to je zooterapie?	29
Muzikoterapie	31
Turnaj v hodu pivním táckem	33
Bál Sanatoria Topas	36
MDŽ	41
Oslava masopustu	44
Narozeninová oslava	49
Velikonoční okénko	52
Velikonoční kvíz	65
Kdo je kdo?	68
Pravidelné týdenní aktivity	69
Společenská rubrika	73
Něco pro zasmání	76

Kontaktní informace

MGR. PAVLA NEVJELÍKOVÁ
SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK

Telefon: 778 488 800

Telefon: 577 544 912

pavla.nevjelikova@sanatorium-topas.cz

BC. VERONIKA HUŇKOVÁ
SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK

Telefon: 778 488 803

Telefon: 577 544 918

veronika.hunkova@sanatorium-topas.cz

EVA ČÍŽOVÁ
VRCHNÍ SESTRA

Telefon: 778 488 801

Telefon: 577 544 914

eva.cizova@sanatorium-topas.cz

ING. JANA BERKOVÁ
PROVOZNÍ ŘEDITELKA

Telefon: 778 488 802

Telefon: 577 544 915

jana.berkova@almed.cz

SANATORIUM TOPAS s.r.o. ve Vizovicích je domov se zvláštním režimem, nachází se v klidném prostředí na okraji města Vizovice. Posláním našeho Domova se zvláštním režimem je vytvářet prostředí, umožňující uživatelům s nízkou mírou soběstačnosti, se ztrátou paměťových a orientačních schopností důstojné prožívání života a poskytovat nepřetržitou odbornou sociální, zdravotní a ošetrovatelskou péči s respektováním jedinečnosti každého člověka.

Úvodní slovo

Vážení klienti, zaměstnanci a příznivci SANATORIA TOPAS Vizovice. V ruce držíte první letošní vydání našeho Topas Magazínu.

Zima nám už snad definitivně skončila a je tu jaro. A to je období, kdy se celá příroda probouzí, rozkvétá a většině z nás to přináší lepší náladu a daleko více možností pro různé aktivity. Vedle procházek a práce na zahradě můžete také využít široké nabídky aktivit, které náš Domov nabízí.

V rámci zvyšování kvality našich služeb se mimo jiné také snažíme neustále zvelebovat a vylepšovat společné prostory domova, abychom se zde všichni cítili jako doma.

Bohužel, z důvodu potřeby nových prostorů pro sklady, nám byla rozhodnutím vedení Domova zrušena místnost pro aktivity filmového klubu a bohoslužeb. A následně uvolněna pro tyto provozní prostory.

Tato nepříjemnost nás velice mrzí, ale dle vedení Domova nebyla jiná možnost řešení této situace.

O své oblíbené aktivity ale nepřijdete.

Filmový klub i bohoslužby budou probíhat i nadále ve stejnou dobu jen v nové místnosti. Dříve určené pro rehabilitaci.

V pravidelných intervalech, se budou tyto aktivity střídat v této místnosti, tak jak jste byli doposud zvyklí.

Pozitivní na tom je to, že je místnost vybavena novým nábytkem a nabízí více prostoru. Aktivizační a rehabilitační pracovníci se snažili místnost zařídit tak, aby si v ní každý našel to, na co byl zvyklý.

Budeme rádi, pokud se vám budou nové prostory líbit a budete je s chutí využívat.

Přeji všem krásné jaro a radost z každého prožitého dne

Mgr. Nevjelíková Pavla
sociální pracovnice

Ježíškova vnoučata

Ježíškova vnoučata jsou projekt Českého rozhlasu. Propojuje lidi v domovech a dalších státních i nestátních zařízeních pro seniory s dárci, kteří se rozhodnou jim na vlastní náklady splnit přání nebo poskytnout věcný dar.

Ježíškova vnoučata vznikla na podzim roku 2016. Novinářka Olga Štrejbarová si při jednom svém natáčení uvědomila, že opuštění lidé tvoří často až třetinu obyvatel domovů pro seniory. Vánoční dárek nedostali mnohdy roky a období svátků pro ně bylo spíš časem prázdnoty než radosti. Rozhodla se to změnit. Nápad byl na světě.

PŘÁNÍ PANA JAROSLAVA

Pan Jaroslav má ze všeho nejvíce rád řízky, vždy, když jsou na oběd,

je to pro něj svátek a celý den o tom mluví. Těší se na ně třeba celý týden. Když jsme se jej ptali, co by si přál pod stromeček, tak z něj okamžitě vypadlo, že právě řízky.

A proč ne? Jelikož ale nemá nikoho, kdo by mu jeho milované řízky usmažil, tak jsme oslovili Ježíškova vnoučata. A opravdu se dárce našel. Ježíšek zastoupený svými vnoučaty – dvěma milými dámami, přinesl Jardovi dárek ve středu 19.12. rovnou ve dvanáct

hodin. Paní Nikol z Uherského Hradiště od rána smažila, aby je přivezla ještě teplé. A povedlo se.

Jarda byl tak překvapený, až se červenal. Všem rozdával a chlubil se, co že to dostal. Kdyby mu je holky z recepcce neschovaly do lednice na později, snad by je rozdál všechny, jak byl překvapený. Ještě dalších pár dnů měl svou „milovanou svačinku“ a slzy dojetí v očích.

Ze srdce moc děkujeme.

Mgr. Pavla Nevjelíková

PŘÁNÍ PANA VOJTĚCHA

Pro pana Vojtěcha jsme si přáli polohovací křeslo, ve kterém by mohl trávit čas ve společnosti ostatních. Klient je velmi společenský a rád sleduje, co se kolem něj děje. Vzhledem ke svému onemocnění neudrží rovnováhu těla na obyčejném vozíku. Speciální polohovací křesla, které u nás máme, střídáme mezi více klientů a nemůže jej pan Vojtěch užívat celý den, jak by si přál. Vzhledem k cenové relaci takovýchto speciálních pomůcek nebylo ani v možnostech rodiny mu toto křeslo zakoupit z vlastních prostředků. Tak jsme oslovili Ježíškovy vnoučata.

Díky Slevomatu a firmě Inter Meta se podařilo toto křeslo pro našeho Vojtěcha zajistit. Vojtěch může nyní trávit čas mimo lůžko

častěji, ve společnosti ostatních a u televize, kterou rád sleduje. Už plánujeme, že jakmile nám to počasí dovolí, pojedeme se projet kolem domova.

Moc děkujeme

Mgr. Pavla Nevjelíková, Petra Kalendová

PŘÁNÍ PANA JAROMÍRA

Jazzový koncert

Náš klient, pan Jaromír je velký milovník jazzu. Dokonce kdysi sám hrával na saxofón. Již loni se podařilo panu Jaromírovi díky projektu Ježíškových vnoučat, takový koncert navštívit. A letos se to podařilo opět. Pana Jaromíra se ujala jedna moc šikovná studentka gymnázia ve Zlíně, slečna Natálie. Vzala ho sebou

na Glenn Miller Orchestra do kongresového centra ve Zlíně. Koncert si prý moc užili a domlouvali se, že jakmile to naší milé dárkyni čas dovolí, jelikož letos maturuje, tak za panem Jaromírem dojede a zase něco podniknou.

Jsme moc rádi, že se zážitek vydařil a byl obohacující nejen pro pana Jaromíra, který z něj byl upřímně dojatý, ale i pro naši milou dárkyni. Moc děkujeme a doufáme, že za námi brzy přijede.

Mgr. Pavla Nevjelíková

VIRTUÁLNÍ ZABIJAČKA

Domáci zabijačka patří mezi staré slavnosti a obvykle se koná v období od prosince do března. Právě Masopustní veselí trvající od Tří králů až do Popeleční středy,

bylo od nepaměti časem zábavy, bujarého veselí, a hlavně časem zabijaček. Také my v našem Domově jsme zatoužili zavzpomínat, jaké to bylo, když se na dědině pořádala zabíjačka. V rámci projektu Ježíškova vnoučata, jsme si napsali o tento zážitek a doufali, že nám jej někdo splní. Toto přání nám nakonec přislíbila splnit společnost MB Krásno. Domluvili jsme se na leden a v pátek 18.1.2019 se Krásno stalo našimi "Ježíškovými vnoučaty". V rámci přání pro nás společnost MB Krásno připravila nevšední zážitek s pestrým programem. Na začátku vystoupily děti z pěveckého sboru ZŠ Bratřejov, v doprovodu paní učitelky. Následovalo úvodní slovo majitele společnosti MB Krásno pana Karla Pilčíka, který představuje již 5. generaci řeznického rodu. Byl nám promítnutý

film o zabijačce, který patří k unikátní projekci Řeznického muzea ve Valašském Meziříčí. Nakonec nechyběla ani zabijačková hostina, na které si naši klienti velmi pochutnali a bylo jim tak splněno jejich přání. Během hostiny vzpomínali, jak probíhala zabijačka právě u nich a že promítnutý film, byl úplně jako u nich doma. Nejvíce vzpomínali na to, jak jako děti chodili po známých s obcházkou. Všichni klienti domova dostali navíc jako překvapení dárkovou tašku Krásno s reklamními předměty a trvanlivými uzeninami. Za krásný den a nevšední zážitek všem moc děkujeme. Má to smysl.

Mgr. Pavla Nevjelíková

VYSTOUPENÍ DĚTSKÉHO PĚVECKÉHO SOUBORU

Vystoupení dětského pěveckého souboru

Naše zařízení navštívil dětský pěvecký sbor, který si společně zazpíval s klienty. Klienti také od dětí dostali krásné dárky a vánoční přání.

Moc děkujeme, bylo to super.

Aktivizační pracovníci

Hobby terapie

Každou středu u nás v zařízení probíhá hobby terapii. Aktivizační pracovníci a klienti vždy připraví výrobu nějakých krásných výrobků. Vyrábíme výzdobu Sanatoria, zdobíme si pokoje nebo si vyrábíme různé dárečky pro radost nebo pro naše přátele či rodinu. Tentokrát jsem se věnovali jarní výzdobě.

Aktivizační pracovníci

Vaření

Sejde se nás vždycky hodně. Upečeme si nebo usmažíme nějakou dobrotu, pak si uvaříme kafičko a všechno sníme.

Jednou měsíčně pečeme zákusek na oslavu narozenin klientům, kteří mají v ten daný měsíc narozeniny. Zatím si nikdo nestěžoval, že by se to nedalo jíst. Nezbude ani drobeček.

Malá ochutnávka toho, co všechno jsme stihli uvařit a také napéct.

PÁRKY V LISTOVÉM TĚSTĚ

CHLEBÍČKY

CHLÉB SE SÁDLEM

CUKROVÁ VATA

HONZOVY BUCHTY

SÝROVÁ ROLÁDA

Aktivizační pracovníci

Co to je zooterapie?

Zooterapie je terapeutická metoda využívající pozitivního působení zvířete na člověka v rovině psychické i fyzické.

Jedná se o nadřazený pojem, který se dále člení podle toho, jaké zvíře je v rámci terapeutického působení na klienta využíváno.

V současnosti je zooterapie již z větší části realizována odborníky, kteří jsou v příslušném oboru vzděláni a s klienty pracují podle propracovaných metodik, ověřených postupů a norem. Jedině odborně vedenou činnost lze považovat za terapii. Aktivita prováděné proškolenými laiky spadají do volnočasových aktivit.

Mezi nejznámější zooterapie patří:

canisterapie – pes

hiporehabilitace – kůň

felinoterapie – kočka

Existuje ale ještě řada dalších zvířat, která se v tomto oboru uplatňují. Jsou to např. lamy, kozy, ovce, králíci, morčata, ptactvo, rybičky a dokonce i hmyz.

Zde máme něco málo z naší zooterapie v zařízení.

Aktivizační pracovníci

Muzikoterapie

Místnost je vždy plná do posledního místečka. Povídáme si o skladatelích, zpěvácích a písničkářích. Samozřejmě také zpíváme a hrajeme na různé hudební nástroje. Aktivizační Eva nám hraje na klavír. Nacvičujeme si i společná vystoupení.

Nezpíváme jenom lidovky nebo populární písničky. Posloucháme také vážnou hudbu. Naše sbírka kazet, CD a gramodesek je opravdu obsáhlá.

Aktivizační pracovníci

Turnaj v hodu pивním táckem

V únoru se u nás v zařízení konal velký turnaj v hodu pивním táckem. Všichni klienti pečlivě trénovali, aby měli co nejlepší výsledek.

Pojďme se podívat, jak to celé dopadlo, a výhercům gratulujeme.

TURNAJ V HODU PIVNÍM TÁCKEM

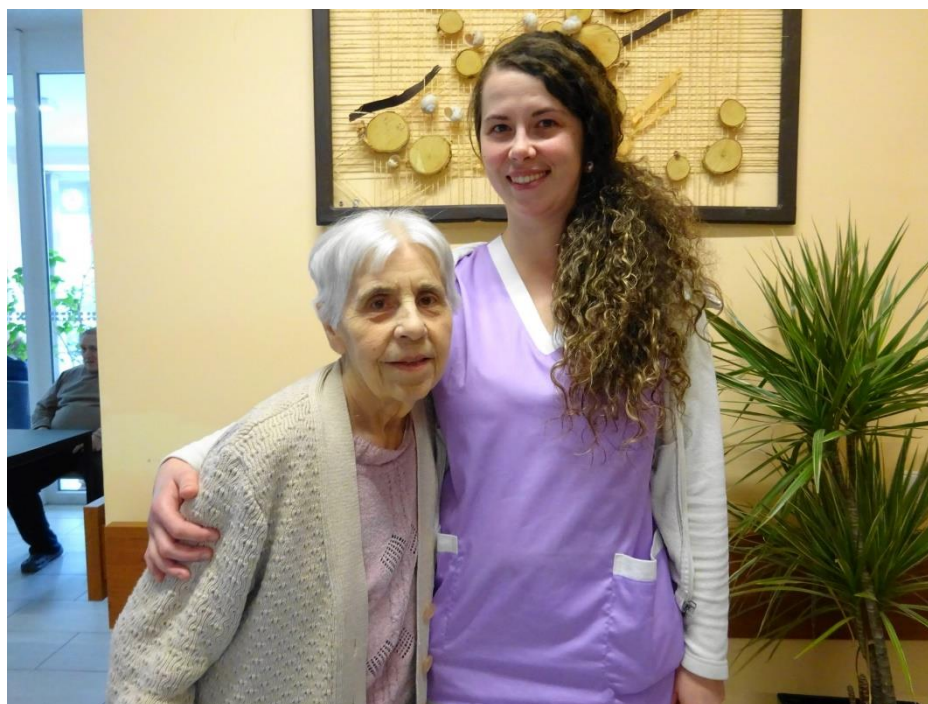

Aktivizační pracovníci

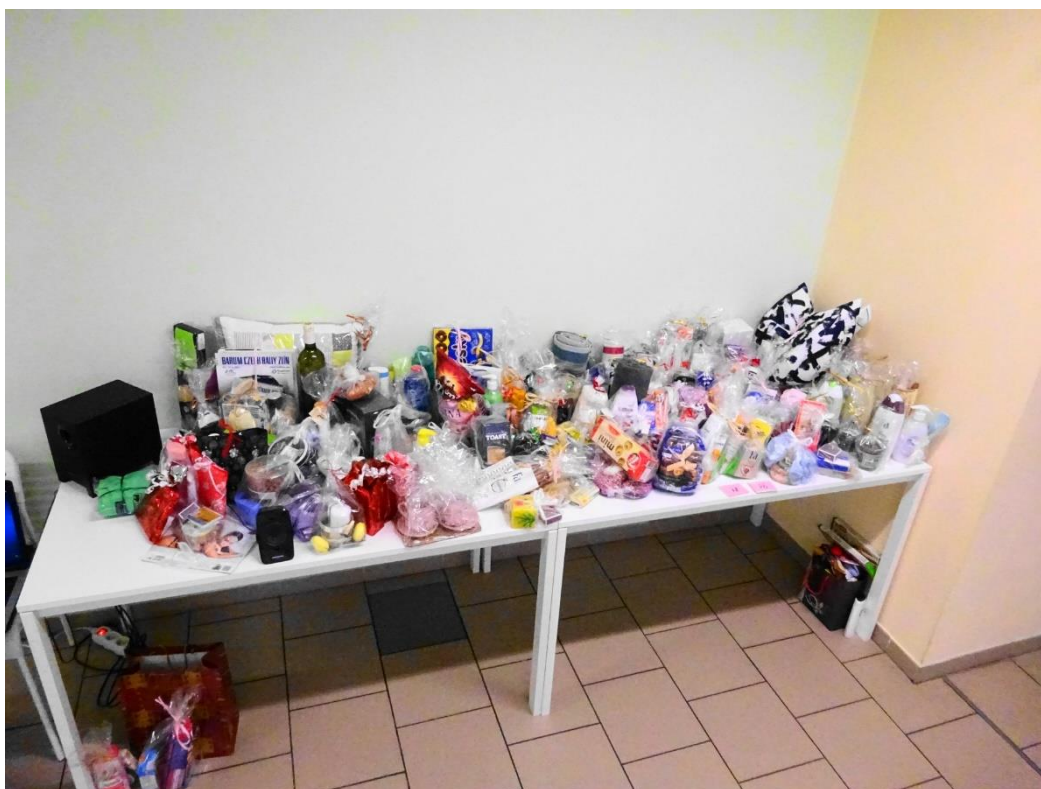
Bál Sanatoria Topas

Každý rok probíhá v našem sanatoriu bál pro klienty. Tento rok tomu nebylo jinak. Letos jsme měli již 4. bál a velmi se vydařil. Klientům hrála živá dechová hudba, také proběhlo folklórní vystoupení a díky rodinám a sponzorům, byla zajištěna bohatá tombola a občerstvení. Bál jsme spojili i s oslavou kulatin našeho klienta. Všichni si podařenou akci užili a velmi děkujeme za milé a příjemné odpoledne.

Aktivizační pracovníci

MDŽ

Dne 7. 3. 2019 proběhla v našem zařízení Sanatorium Topas společenská akce uspořádaná ke dni MDŽ. Celou akci doprovázelo folklorní vystoupení a následovně si všichni dali pohár. Klientky i zaměstnankyně dostaly krásnou jarní kytíčku, samozřejmě jsme nezapomněli na žádnou ženu našeho sanatoria.

Aktivizační pracovníci

Oslava masopustu

Dne 22. 3. 2019 proběhlo masopustní veselí a tradičním pochováním basy. Zaměstnanci se společně s klienty převlékli za masopustní maškary a společně prošel průvod zahradou sanatoria. Následovalo pochování basy podle lidové tradice. Celou akci zakončilo opékání špekáčků na zahradě.

Aktivizační pracovníci

Narozeninová oslava

Sanatoriu Topas, proběhla narozeninová párty klientů, kteří v oslavili své narozeniny. Oslava proběhla v zimní zahradě při veselé náladě, doprovázené zpěvem a vyprávění životních zážitků našich klientů. Děkujeme našim pracovníkům za přípravu i uskutečnění.

Aktivizační pracovníci

Velikonoční okénko

Opět se nám blíží Velikonoce, v tomto čísle jsme se rozhodli věnovat Velikonočním svátkům trošku větší pozornost, přeci jen to je největší a nejvýznamnější křesťanský svátek.

Proto se pojd'te s námi podívat na velikonoční tradice a zkuste si vyluštit kvíz, kolik tohoto víte o Velikonocích.

Velikonoce

Velikonoce patří mezi nejoblíbenější svátky ve velké části světa. Jsou to svátky jara, které oslavují probouzení přírody, její plodnost, naději a lásku. Velikonoční zvyky a tradice se lišily vesnici od vesnice a dřív probíhaly během velikonočního období, které trvalo šest neděl. Jejich úkolem bylo zbavit se všeho starého, očistit domácnost i tělo od chorob, připravit se na znovuzrození přírody.

Původ velikonočních svátků

Velikonoce jsou nejvýznamnějšími křesťanskými svátky. Mají připomínat zmrtvýchvstání Ježíše Krista, které mělo nastat tři dny po jeho ukřižování. Velikonoce jsou svátkem pohyblivým, který připadá každý rok na jiné datum – na neděli následující po prvním jarním úplňku. Pokud první jarní úplněk připadne na neděli, slaví se Velikonoce až další neděli. Pondělí velikonoční podle těchto pravidel tak může připadnout na den v rozmezí od 23. března do 26. dubna.

Pašijový týden

Poslední týden dlouhého postního období připomíná utrpení Ježíše Krista a každý den má své pojmenování:

Modré pondělí – v kostelech se vyvěšovaly modré látky

Šedivé úterý – hospodyňky vymetaly pavučiny a uklízely

Škaredá (černá) středa – vymetaly se komíny a kdo se mračil, tak mu to zůstalo každou středu v roce, v tento den zradil Jidáš Ježíše.

Zelený čtvrtek – v tento den by se měla jíst zelená jídla (špenát, kopřivy, řeřicha apod.), aby byl člověk zdravý, zvony „odlétají do Říma“ a vesnicemi obcházejí až do soboty „klapači“, chlapci s řehtačkami a klapači.

Velký pátek – je dnem smutku, protože Ježíš byl vyslýchán, odsouzen a ukřižován. V některých městech se hrají pašijové hry. Podle starobylých pověr se v těchto dnech otvírala země s poklady, nesmělo se orat a kopat na poli, nepralo se prádlo.

Bílá sobota – den, kdy byl Ježíš ukládán do hrobu. Doma se bílilo, vařily a pekly se obřadní pokrmy, pekly se mazance a beránci, muži a chlapci pletli pomlázky, zdobila se vajíčka.

Velikonoční neděle (Boží hod velikonoční) je největším svátkem celého liturgického roku. Jedly se pokrmy posvěcené v kostele a každý, kdo do domácnosti přišel, musel být takovým jídlem obdarován.

Velikonoční (Červené) pondělí je dnes nejoblíbenějším dnem hlavně mužů. V tento den se mělo darovat červené vejce a dívka měla být vyšlehána, aby byla celý rok zdravá.

VELIKONOČNÍ TRADICE

Beránek

V židovské tradici představoval beránek Boží stádo, které vede Hospodin. Zároveň Židé na Velikonoce pojídali beránka jako připomínku svého vysvobození z Egypta. V křesťanství je beránek jedním ze symbolů Ježíše Krista, neboť obrazně podle křesťanské víry on je beránek, obětovaný za spásu světa.

Kříž

Je nejdůležitějším z křesťanských symbolů, protože Kristus byl odsouzen k smrti ukřižováním. Tento trest patřil k trestům nejvíce krutým a ponižujícím.

Velikonoční oheň a svíce

Bohoslužba velikonoční vigilie začíná zapálením velikonočního ohně, který symbolizuje vítězství Ježíše Krista nad temnotou a smrtí. Od tohoto ohně se pak zapaluje velikonoční svíce (paškál). Ta je v mnoha kulturách chápána

jako znamení života. Takto zapálená svíce se v průběhu velikonoční bohoslužby noří do křestní vody, je

ozdobena znamením kříže a symboly A a Ω , tj. začátku a konce věků, jimiž je Kristus. Tato svíce se potom zapaluje po celou velikonoční dobu až do letnic a při každém křtu, aby se naznačilo, že křest patří k Velikonocům. Tato svíce se též rozžihá při křesťanském pohřbu na znamení toho, že zemřelý stejně jako Kristus prošel branou smrti; a církev se za něj modlí, aby vstal k novému životu s Bohem.

Kočičky

Symbolizují palmové ratolesti, kterými vítali obyvatelé Jeruzaléma přicházejícího Krista. Tradičním křesťanským zvykem je jejich svěcení na Květnou neděli a pálení v příštím roce o Popeleční středě.

Vejce

Dalším z velikonočních symbolů je vajíčko, symbol nového života, neboť samo zárodek života obsahuje. V mnoha kulturách je vejce symbolem plodnosti, života a vzkříšení. V souvislosti s lidovou tradicí vznikl zvyk tato

vejce malovat.

Důvodem
pojídání vajec o
Velikonocích byla
zřejmě i
skutečnost, že
vejce se nesměla

jíst v postní době. V křesťanství se vejce vykládá jako symbol zavřeného hrobu, z něhož vstal Kristus, jako symbol nesmrtelnosti.

Pravděpodobně jako první zavedli zvyk darování vajec v období svátků jarní rovnodennosti Egypťané. Vejce se pak odpradáвна zdobila nejen u Slovanů, ale i u Litevců, Němců, Švédů, na Kavkaze, v Asii i u jiných národů. Nejstarší nalezená kraslice je prý stará 2300 let.

U nás dávaly dívky chlapcům vajíčka odměnou za šlehání a za odříkání hezké koledy. Vajíčka musela být plná a barevná. Časem se začala zdobit i prázdná vyfouknutá vejce (tzv. pouchy nebo vejdumpky), která sloužila především jako dekorace. Tradice malování kraslic se v našich krajích rozvinula jako nikde jinde na světě. Nyní je zvykem koledníkům dávat i dárky a starším hlavně alkohol.

Zajíček

Ačkoli mnoho nenáboženských tradic má své kořeny v křesťanské symbolice, některé velikonoční symboly můžeme vystopovat až z předkřesťanské doby. Například zajíček má zřejmě původ v pohanských rituálech oslavujících příchod jara, avšak např. v byzantské ikonografii představoval zajíc Krista. Symbolika zajíce pochází z tradice oslav svátku pohanské bohyně plodnosti Eostre. Z jejího jména je odvozeno slovo Easter,

anglický název křesťanských Velikonoc. Podle legendy bohyně Eostre proměnila ptáčka, který umrzl ve vánici, v zajíce. On pak z vděčnosti každé jaro kladl vejce jako pták.

Vysévání obilí

Vysévání obilí znamená počátek zemědělských prací. Lidé si obilí vysévají i doma, do misek a talířů, aby rostoucí zelená travička přivedla přicházející jaro i do jejich domovů a společně s dalšími jarními květinami a ozdobami

navodila tu pravou jarní atmosféru. Zelená je barvou jara, a tak spolu s dalšími hřejivými a jásavými odstíny žluté, oranžové, a jasně modré příjemně oživí po zimě ještě prochládlé byty.

Jidáše

Název jidáše označuje pečivo z kynutého těsta stáčené do různých motaných tvarů. Nejčastěji se s tímto pečivem však setkáme ve tvaru válečku, který symbolizuje provaz, na kterém se oběsil zrádce Jidáš. Toto pečivo se totiž peče na Zelený čtvrtek jako připomínka na apoštola Jidáše, který Krista před jeho popravou zradil.

Mazanec

Je symbolem slunce, zadělává se na Bílou neděli, dělá se ze stejného těsta jako vánočka. Dříve to však bývalo pečivo nesladké - "koláč syrnej k veliké noci" - připravoval se ze strouhaného sýra a většího množství vajec (žádoucí byl žlutý mazanec). Sladká varianta tohoto obřadního pečiva si však ponechala původní okrouhlý tvar a znamení kříže. V jiných koutech naší země se nesladkým mazancovým koláčům říkalo následovně: baba, babůvka, plecovník, šoldr, svěceník.

Zvyky a tradice

Lidové zvyklosti spojené s Velikonocemi se pochopitelně místně liší. Vzhledem k časové blízkosti křesťanských Velikonoc a jarní rovnodennosti mají tyto tradice pravděpodobně původ v pohanských oslavách příchodu jara.

Sazometná středa

Na Sazometnou (škaredou) středu se vymetaly komíny. Podle lidového obyčeje se nesmíte škaredit a mračit, jinak se budete mračit po všechny středy v roce.

Zelený čtvrtek

Na Zelený čtvrtek musíte časně vstát a omýt se rosou, aby nebyli nemocní. Hospodyně musí zamést dům ještě před východem slunce a smetí odnést na křižovatku - nebude mít pak v domě blechy. V Orlických horách se házel do studny chléb s medem, aby se v ní držela voda po celý rok. Také jidáše (pečivo) s medem zaručovaly zdraví, ochranu před uštknutím hadů a před žihadly vos.

Velký pátek

Na Velký pátek se lidé chodili mýt do potoka, aby se jim vyhýbaly choroby. Někde se chlapci potápěli a snažili se ústy uchopit ze dna vody kamínek, který pak hodili levačkou za hlavu, aby je pak nebolely zuby. Textilníci předli pašijové nitě, těmi udělali několik stehů, které pak rodinu chránily před uhranutím a zlými duchy. Košile ušitá pašijovými nitěmi chránila před bleskem. Nesmělo se prát prádlo, protože by se namáčelo místo do vody do Kristovy krve. Nesmělo se pracovat v sadu ani na poli, aby se nehýbalo se

zemí. Nesmělo se nic půjčovat ani se s nikým hádat, aby se Vám všechny hádky vyhnuly a naopak peníze si k Vám našli cestu.

Bílá sobota

Na Bílou sobotu se z ohořelých dřívěk vytvářely křížky a nosily se do pole, aby bylo úrodné. Popelem z posvěceného ohně se posypaly louky. Někde se uhlíky dávaly za trám do domu, aby ho chránily před požárem. Na Bílou sobotu se také uklízelo, bílilo. Připravovalo se a chystalo na slavné Vzkříšení, na Hod boží velikonoční, obřadní i sváteční pokrmy, pekly se mazance i velikonoční beránci, pletli se pomlázky z vrbového proutí anebo vázali březové metličky a zdobila se vajíčka.

Boží hod velikonoční

Na Boží hod velikonoční se provádělo svěcení velikonočních pokrmů - beránek, mazanec, vejce, chleba, víno. Na Chodsku se posvěcené jídlo jedlo v kostele ve stoje. Každá návštěva dostala kousek z posvěceného jídla. Ve východních Čechách dal hospodář kus svěceného mazance, vejce a víno poli, zahradě a studni, aby byla úroda, voda a dostatek ovoce. Pečou se velikonoční beránci.

Velikonoční pondělí

Na Velikonoční pondělí je pomlázka, velikonoční hodování, mrskut. Chlapci chodí dům od domu za děvčaty se spletenými pomlázkami většinou z vrbového proutí zdobené stuhami. Šlehají dívky a vinšují, za to dostanou malovaná vajíčka. Toto základní schéma má řadu variant. Někde je zvykem, že v úterý chodí s pomlázkou děvčata, jinde polévají chlapce vodou. V mnoha vsích bylo číhat na děvčata ráno, když šla do kostela.

Pomlázka

V Česku je prastarou tradicí hodování a pomlázka. Na Velikonoční pondělí ráno muži a chlapci chodí po domácnostech svých známých a šlehají ženy a dívky ručně

vyrobenou pomlázkou z vrbového proutí. Pomlázka je spletena až z dvaceti čtyř proutků a je obvykle od půl do dvou metrů dlouhá a ozdobená pletenou rukojetí a barevnými stužkami. Podle tradice muži při hodování pronášejí koledy. Nejznámější velikonoční koledou je tato krátká říkanka: "Hody, hody doprovody, dejte vejce malovaný, nedáte-li malovaný, dejte aspoň bílý, slepička vám snese jiný..."

Ačkoli může být vyšlehání bolestivé, není cílem způsobovat příkoří. Spíše je pomlázka symbolem zájmu mužů o ženy. Nenavštívené dívky se mohou dokonce cítit uražené. Vyšupaná žena dává muži barevné vajíčko jako symbol jejích díky a prominutí. Pověst praví, že dívky mají být na Velikonoce vyšlehány, aby zůstaly celý rok zdravé a uchovaly si plodnost. V některých oblastech ženy mohou pomlázku oplatit odpoledne, kdy vylívají na muže a chlapce kbelíky studené vody. Zvyk se napříč českými zeměmi mírně mění.

Jiný výklad pomlázky – odvozeno od pomlazení, tj. omlazení. Proto muži používají mladé proutí s největším podílem „životní síly“ kterou jakoby předávají vyšlehané osobě. Z téhož důvodu ženy dávají jako odměnu za omlazení vajíčko, prastarý symbol nového života. Jinak v Čechách nejsou tradicí hody ale koleda (hody jsou spíše pomístní název), přičemž koleda

probíhala v průběhu roku vícekrát, ne jen v období velikonoce a jejím původním smyslem byla ochrana před špatnými vlivy a posílení těch dobrých. Za toto byli koledníci odměňováni.

Malování vajec (kraslice)

Velikonoční kraslice je natvrdo uvařené nebo vyfouknuté, duté vejce ozdobené různými výtvarnými technikami. Sloužilo ženám a dívkám o Velikonocích jako odměna pro koledníka za tzv. pomlazení, čili vyšlehání pomlázkou.

Už od pradávných dob bylo vejce symbolem zrození a života. V dávné historii se vejce vkládala do hrobů zemřelých. Zlatě obarvené vejce bylo objeveno v královské hrobce v Sumeru. Věřilo se v magickou moc vajec a k jejímu posílení se pomalovávala různými magickými ornamenty. Magie postupně vymizela, zůstaly jen ornamenty převážně abstraktní nebo rostlinné a zvířecí motivy symbolizující přírodu probouzející se k životu.

V symbolice se výrazně uplatňovala červená barva. Od ní je i nejčastěji odvozován původ slova kraslice (ze staroslovanského krasnyj, krasniti). Červenou kraslici si dívka nechávala pro hocha, na kterého si tajně myslela.

Vejce darované z lásky muselo být nejen červené, ale také plné. Prázdné bílé skořápky byly spolu s prázdnými ulitami šneků symboly smrti a sloužily ke zdobení Morany. Duté malované kraslice (tzv. výdumky) jsou k vidění až v moderní době, kdy jsou výhodným komerčním artiklem. Aby se stihlo namalovat dostatek vajec, malovaly se průběžně po celý rok, a nebylo tudíž možné malovat vajíčka plná, protože by se zkazila.

Barvení vajec

Za typické barvy pro Velikonoce se považují červená, žlutá, zelená, červenohnědá, hnědá a černá, protože se daly získat z přírodních zdrojů. Koncem 19. století tyto zdroje nahradila chemie. Červená barva ochraňovala podle pověr před démony a zároveň symbolizovala lásku a život. A právě červeně obarvená vejce se původně označovala za kraslice.

Potřeme-li hotová (obarvená a nazdobená) vajíčka špekem, jsou krásně lesklá.

Přírodní barvy:

- žlutá - odvar z cibulových slupek (ale jen krátce); šafrán
- červená - odvar ze slupek červené cibule a octa; červené zelí nebo šťáva z červené řepy; šťáva z borůvek nebo bezinek
- světle zelená - lipový květ; kmín; šafrán
- tmavě zelená - mladé žito; voda ze špenátu; odvar z olšové kůry
- fialová - lipový květ; kmín; šafrán
- hnědá - odvar z dubové nebo olšové kůry; odvar z cibulových slupek (déle); čaj
- černá - roztok sazí, na jehož dně je několik rezavých hřebíků; odvar z olšové kůry

Veronika Huňková

Velikonoční kvíz

1. Co se obvykle peče na Velikonoce za dobrůtky?

- a) nic, celé Velikonoce se drží půst
- b) sněhové pusinky
- c) mazanec a beránek

2. Co se nemá dělat na Škaredou středu?

- a) člověk se nemá škaredit, aby mu to nezůstalo
- b) člověk si nemá zpívat, aby to neznělo falešně
- c) člověk nemá malovat, protože by to bylo ošklivé

3. Co je to šmigrus?

- a) krajový název pro pomlázku
- b) technika zdobení vajíček
- c) velikonoční pokrm

4. Kdo nebo co je řehtačka?

- a) Oslovení pro někoho kdo se nahlas směje
- b) dřevěný nástroj, vydávající drnčivý zvuk
- c) pojmenování pro mladou koňskou slečnu

5. Proč se čtvrtku před Velikonocemi říká Zelený?

- a) je to omyl našich prapradědečků
- b) protože je každému špatně po Škaredé středě
- c) protože se probouzí jaro

6. Co je to paškál?

- a) krajový název pro pomlázku
- b) bezva jarní hra
- c) velká kostelní svíce

Správné odpovědi: 1.C ,2.A, 3.A, 4.B, 5.A, 6.C

1. Vzpomeň si, na který den „odlétají zvony do Říma“?

- a) Sazometná středa
- b) Zelený čtvrtek
- c) Bílá sobota

2. Z jakého důvodu se peče právě beránek a co vlastně symbolizuje?

- a) Je symbolem Kristovy loajálnosti, poslušnosti a obětavosti. Ježíš byl označován za „Božího beránka“.
- b) Tento zvyk nemá žádný základ v křesťanství.
- c) Že půst je u konce a začíná doba hodování, dobrého jídla a pití.

3. Co tolik tradiční jidášky vlastně symbolizovaly?

- a) Jidášův dlouhý nos.
- b) Provaz, který stál Jidáše život.
- c) I když to k tomu samo vybízí, tak s Jidášem nemají společného vůbec nic, teda kromě jména. Nějak se tomuto pečivu prostě muselo říkat.

4. Vysvětli pojem pašijový týden.

- a) Křesťané si připomínají smrt i vzkříšení Ježíše Krista.
- b) Je to období, kdy se hladoví. Na důkaz smutku ze smrti Ježíše.
- c) Je to týden oslav a veselí. Ano, jaro je tady.

5. Tušíš, co je velikonoční vigilie?

- a) Bohoslužba v předvečer svátku
- b) Noc, kdy byl ukřižován Ježíš Kristus.
- c) Období, kdy Jidáš zradil Krista.

6. Jak se přezdívá pondělí v období pašijového týdne?

- a) Oranžové
- b) Modré a někde žluté
- c) Rudé a někde zelené

7. Na Velký pátek bychom neměli nikomu nic půjčovat. Proč tomu tak je?

- a) Daný předmět či věc může být očarována zlou silou.
- b) Nemusel by nám ten dotyčný danou věc vrátit.
- c) Stihl by nás trest a země by nevydala své poklady.

8. Co si představíš pod pojmem velikonoční triduum?

- a) Velikonoční mši svatou
- b) Kynutý koláč, který se má péct na Bílou neděli
- c) V překladu třídenní a zahrnuje mučení, smrt a následné vzkříšení Krista

9. Když se řeknou Letnice, tušíš, kdy se slaví?

- a) Letnice signalizují blížící se léto, a slaví se hned po pálení čarodějnic.
- b) Letnice jsou vlastně synonymem pro Velikonoční pondělí.
- c) Je to svátek, který se slaví 50 dní po Velikonocích.

10. V Čechách preferují pamihod, na Moravě tatar a na Chodsku chodí mrskat s?

- a) dynovačkou
- b) mrskutem
- c) kyčkou

ROZHOVOR

1. Jak jsi se k této práci dostala?

K této práci jsem se dostala po různých pracovních nabídkách a zkušenostech v různých pracovních pozicích. Začala jsem pracovat v nemocnici a zjistila jsem, že práce s nemocnými lidmi mě velmi naplňuje a obohacuje. Z nemocnice jsem přešla přímo do našeho zařízení na pozici pracovníce v přímé péči. Postupem času a můžu neskromně napsat „tvrdou práci nejen sama na sobě“ jsem se dostala na pozici, na které se nacházím nyní.

2. Jaká je náplň Tvé práce?

Naše zařízení má zhruba 45 pracovníků v přímé péči, mojí náplní práce je mimo jiné i jejich koordinace. Jak každý z nás ví, každý člověk je jiný, každý máme své plusy i mínusy, své silné, ale taky své slabé stránky. Proto se snažím naučit naše pracovníky respektovat se navzájem, vidět své vlastní kvality a šířit je dál. Nehledat zbytečně neustále problémy a myšlenky typu „proč to nejde“, ba naopak uspořádat si vše tak, aby se jim spolu dobře spolupracovalo a chodili do práce rádi, jelikož samotná práce s nemocnými seniory je velmi psychicky i fyzicky náročná.

3. Co ti tato práce přináší?

V tomhle taky vidím jeden ze smyslů své práce-lidi stmelovat a učit je spolu pracovat a ne je rozdělovat. Další z mých smyslů práce je pomoc lidem, kteří to skutečně potřebují, jsou nemocní, ať už na duši nebo fyzicky, vnášet do jejich životů aspoň kapku naděje a úsměvů a vidět jak jsou, byť třeba jen chvíli, šťastní a spokojení. Narodili jsme se přeci proto, aby to tak bylo, ale bohužel na to zapomínáme a klademe si mnohdy zbytečně nesmyslné vysoké cíle, přitom je to tak jednoduché. Moje práce je i mým koníčkem, takže jsem šťastná a neskutečně vděčná za všechny možnosti, které mi život nabízí a za to že jsem našla smysl života díky této své práci. Přála bych to ze srdce Všem.

**PETRA
KALENDOVÁ**

VEDOUcí PŘÍMÉ PÉČE

ŽIVOTNÍ MOTTO

**„ ŽIVOT JE KRÁSNÝ, ALE
PŘÍŠLIŠ KRÁTKÝ, PROTO
SI HO UŽÍVEJME“**

Pravidelné týdenní aktivity

Každé pondělí máme filmový klub s Luckou.

V projektu Ježíškových vnoučat jsme byli obdarováni velkým plátnem s projektorem, takže máme opravdu pěkné pokoukáníčko.

Program našeho kina vybíráme spolu s klienty na dva měsíce dopředu.

Snažíme se vyhovět opravdu všem, tak je program dost pestrý. Nejoblíbenější jsou české komedie a pohádky, ale zařazujeme i romantické nebo napínavé filmy.

Program kina je vyvěšen u výtahu v každém patře a na nástěnce

v suterénu.

Před filmem si krátce popovídáme o hercích, kteří ve filmu hrají nebo režisérovi.

Úterý patří naší oblíbené muzikoterapii.

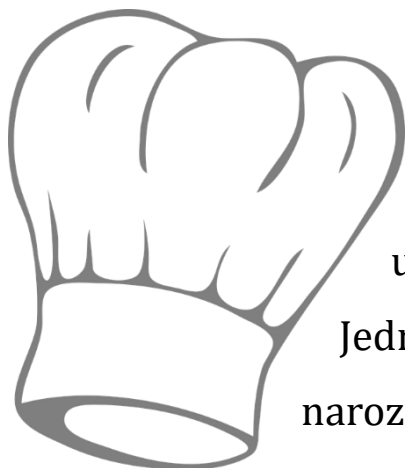
Místnost je vždy plná do posledního místečka. Povídáme si o skladatelích, zpěvácích a písničkářích. Samozřejmě také zpíváme a hrajeme na různé hudební nástroje. Aktivizační Eva nám hraje na klavír. Nacvičujeme si i společná vystoupení.

Nezpíváme jenom lidovky nebo populární písničky. Posloucháme také vážnou hudbu. Naše sbírka kazet, CD a gramodesek je opravdu obsáhlá.

Ve středu se věnujeme výtvarné činnosti.

Ivana s Luckou vždy připraví výrobu nějakých krásných výrobků. Vyrábíme výzdobu Sanatoria, zdobíme si pokoje nebo si vyrábíme různé dárečky pro radost nebo pro naše přátele či rodinu.

Čtvrtek je den vaření a pečení.

Sejde se nás vždycky hodně. Upečeme si nebo usmažíme nějakou dobrotu, pak si uvaříme káféčko a všechno sníme.

Jednou měsíčně pečeme zákusek na oslavu narozenin klientům, kteří mají v ten daný měsíc narozeniny. Zatím si nikdo nestěžoval, že by se to nedalo jíst. Nezbude ani drobeček.

Pátek je vyhrazen sportovním hrám.

V suterénu máme kuželky, šipky, ping pongový stůl, házecí kroužky, míče, činky a jiné sportovní nářadí. Eva s Luckou sportují, co jim dech stačí. Řev a výskání se rozléhá po celém Sanatoriu. Už aby se dalo sportovat venku. Moc se těšíme.

Aktivizační pracovníci

Společenská rubrika

Narozeniny v měsíci lednu a únoru oslavili:

1.1.	SOUSEDÍKOVÁ Milena	82
2.1.	TOMAŠTÍKOVÁ Emílie	92
3.1.	SEDLÁČKOVÁ Marie	90
8.1.	BALUSKOVÁ Jarmila	91
9.1.	KOMOSNÁ Růžena	60
10.1.	ŠUBARDOVÁ Františka	77
13.1.	PLÍŠKOVÁ Jaroslava	84
22.1.	KOMJATOVÁ Vlasta	83
22.1.	KORYČANSKÝ Karel	77
24.1.	STRAKA Vojtěch	85
26.1.	JURAJDOVÁ Anežka	84
27.1.	MARČÍKOVÁ Zdeňka	84
27.1.	ŘEHA Josef	97
29.1.	GALETKOVÁ Jiřina	76
30.1.	FARKOVÁ Hermína	87

2.2.	BUTORA Jaroslav, JUDr.	65
2.2.	KUČEROVÁ Marie	82
3.2.	BELANT Antonín	80
3.2.	NOVOTNÁ Anna	83
4.2.	OSTRČIL Zdeněk	90
6.2.	DRÁBEK Arnošt	69
6.2.	NAGELOVÁ Ludmila	74
8.2.	ROSÍK Jan	46
10.2.	BURIAN Vladimír	83
10.2.	ŘEHOVÁ Jarmila	67
18.2.	KOBZOVÁ Irena	84
20.2.	NOVOSÁD Antonín	86
26.2.	ŠKOLNÝ František	77
28.2.	JUNÁK Ladislav	66

Narozeniny v měsíci březnu oslavili:

1.3.	POLČÁKOVÁ Františka	89
4.3.	MARTINÁKOVÁ Josefa	89
4.3.	TOMEŠKOVÁ Marie	60
5.3.	PŘÍBORSKÁ Ludmila	74
7.3.	PERUTKA Zdeněk	71
7.3.	TESAŘOVÁ Dagmar	64
8.3.	TRBUŠKOVÁ Františka	90
12.3.	BOBÁLOVÁ Marta	65
15.3.	HANÁKOVÁ Marie	65
16.3.	HLAHŮLEK Josef	72
17.3.	KŮSTKOVÁ Magda	85
18.3.	KOPŘIVOVÁ Věra	81
19.3.	KLAČÁNKOVÁ Josefa	93
20.3.	VYORALOVÁ Božena	85
21.3.	HANDL Vladimír	68
22.3.	GRAUBNER Pavel	70
23.3.	VÍTKOVÁ Vlasta	89
24.3.	ŠABATA Milan	64
26.3.	RAJSIGL Luboš	55
31.3.	WOLKER Vlastimil	43

Oslavencům ze srdce gratulujeme a přejeme do dalších let pevné zdraví a životní optimismus.

Na všechny, kdo nás opustili, vzpomínáme při modlitbách

Čest jejich památce

Mgr. Pavla Nevjelfíková, sociální pracovníce

Něco pro zasmání

"Propána, proč jsi toho koledníka kopla do rozkroku?" - "No co... koledoval, že chce zmalovaný vejce..."

"Tak co sis letos o Velikonocích vykoledoval, Filípku?" zajímá se babička.

Vnouček na to: "Pořádněj průšvih."

Koledníci dořeknou koledu a teta přinese z domu mísu vajíček.

"Chcete nějaké vejce, chlapci?"

"Určitě, teta," natahují ruce koledníci.

"Výborně, takže to bude šest korun za jedno."

Babička: "Brzy budou Velikonoce. Kubo, půjdeš na kočičky?"

"Těžko! Táta říkal, že mám na holky ještě čas."

Tatínek se o Velikonočním ponděli ptá syna: "Jak to, že jsi samá modřina, prosím tě, kdo tě tak zmlátil?"

A syn na to: "Ále banda kluků si mě spletla s holkou a nařezali mi."

"A to si nemohl utíkat, kluku jedna pitomá!"

"Nemohl, ono se v lodičkách špatně utíká."

